

Intervențiile psihosociale în lucru cu delincvențele minore

Maria Vîrlan, dr., conf.univ,

Olesea Frunze, lector

Summary

Juvenile delinquency becomes a increasingly felt problem in Moldova. In this article are analyzed the principles and the working steps of social workers with this category of young people. Today's young people are the future of tomorrow.

Fenomenul delincvenței juvenile reprezintă una din provocările perioadei contemporane, relevând-o drept un fenomen îngrijorător, necesar de luat în vizorul cooperării internaționale. Pentru o parte din țările europene, ex-comuniste, țări cu un context politic, economic și social similar, acest fenomen a început să devină o realitate și o problemă frecventă abia cu schimbările socio-economice și politice ale anilor 90.

Deși constituie 25,7% din populație, tinerii sunt principala categorie vulnerabilă la comiterea delictelor. Spre deosebire de populația matură, tinerii și, în special, tinerele sunt mai mult predispuși spre noi experiențe și spre riscuri mari.

În acest context, admitând o vulnerabilitate față de delicta a populației formată din adolescente, ne-am propus să analizăm, în prezentul articol, pașii necesari în intervenția psihosocială cu minorele delicvente din perspectiva asistenței sociale.

Pentru examinarea gradului implicării asistentului social în procesul de intervenție psihosocială a fost realizat un „**Interviu cu specialiștii**”, care cuprindea secțiuni ce studiază fenomenul, factorii, metodele și cadrul socio-juridic cu privire la delincvența juvenilă.

La interviu au participat 15 specialiști din cadrul DPDC al mun. Chișinău și 15 specialiști din organizații nonguvernamentale ce au în vizor tineri delicvenți.

Secțiunea A cuprindea opinii cu privire la fenomenul de delincvență juvenilă, unde atât specialiștii din DPDC, cât și cei din ONG consideră că delincvența juvenilă în RM este o problemă stringentă și că acest proces se află într-o creștere continuă, iar numărul delincvențelor minore crește într-un ritm care ar trebui să alerteze toate organele în măsură să prevină acest fenomen.

Secțiunea B cuprinde factorii determinanți ai delincvenței juvenile și conține 3 întrebări.

La întrebarea „*Care sunt factorii care duc la formarea unui comportament deviant al minorilor?*”, majoritatea specialiștii din cei intervievați, au indicat că familia este unul din cei mai importanți factori, după care urmează societatea/anturajul, bunăstarea joasă a părinților, consumul de droguri, lipsa programelor instructive și de control al comportamentului etc.

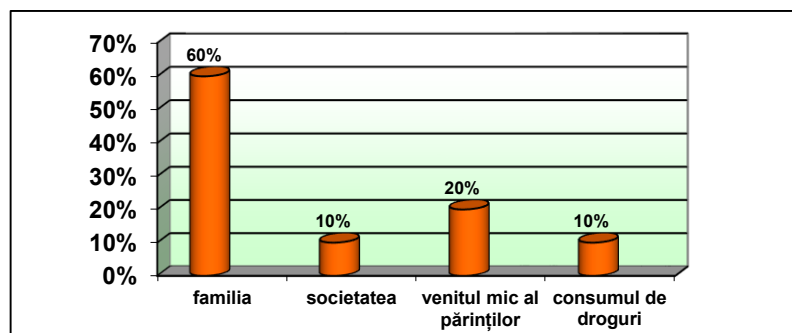
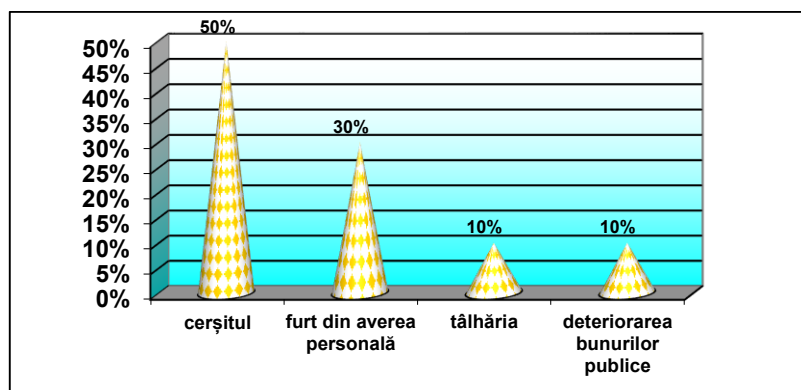

Fig. 1 Factorii de risc

O altă întrebare a fost „*Ce măsuri de prevenire pot fi implementate pentru diminuare acestui fenomen de către instituția dumneavoastră?*”, la care, specialiștii au răspuns că una din cele mai eficiente măsuri este educarea calităților morale și etice la tânăra generație, precum și organizarea de seminare în scopul informării lor despre acest fenomen. De asemenea sunt utilizate pedepsele și programele de prevenire a copilului de a începe a simți prima experiență criminală.

Totodată, a fost cerută părerea specialiștilor asupra celor mai des întâlnite forme ale delincvenței juvenile în societatea noastră, la care, majoritatea au pledat pentru cerșitul ca cel mai des răspândit în rândurile tinerilor, furt din averea personală, după care urmează tâlhăria, deteriorarea bunurilor publice etc.

Fig.2 Formele delincvenței juvenile întâlnite la minore

Secțiunea C cuprinde serviciile și metodele utilizate în lucrul cu minorele. Prima întrebare se referă la „*Cum se realizează procesul de intervenție psihosocială a minorelor delincvente din instituția dumneavoastră?*”. Rezultatele obținute au fost diferite, deoarece specialiștii din DPDC optează, mai mult, pentru plasarea minorilor în instituții de tip rezidențial, însă specialiștii din ONG optează pentru reintegrarea minorelor în familia de origine și mediul de referință, ceea ce reprezintă o cale eficientă pentru integrarea minorelor în societate.

Specialiștilor li s-a adresat întrebarea cu privire la „*Metodele de lucru, cel mai des utilizate, în resocializarea copiilor delincvenți?*”.

Rezultatele obținute la această întrebare sunt aproape identice, deoarece atât DPDC, cât și ONG utilizează consilierea psihologică, terapiile de grup, anchetarea, interviul etc. Prin ce însă se deosebește utilizarea acestor metode, este modalitatea de intervenție, lucrul în echipă prin identificarea succeselor individuale, iar cea din DPDC se bazează doar pe lucrul în grup, deoarece minorii de aici nu sunt priviți ca individualități, ci ca un grup care are nevoie de ajutor.

La întrebarea „*Ce specialiști lucrează cu astfel de copii? In ce constă lucrul asistentului social?*”, specialiștii din DPDC au răspuns că, cu acești copii lucrează asistentul medical, psihologul, medicul, polițistul, iar rolul asistentului social constă doar în întocmirea anchetelor sociale și stabilirea planului de intervenție; specialiștii din ONG completează rolul asistentului social cu organizarea măsurilor educativ-informative, pentru eliminarea conduitelor distructive, iar numărul specialiștilor este mai redus, dar sunt mai competenți, fiind îngust calificați.

Secțiunea D cuprinde opiniile cu privire la cadrul socio-juridic, unde la întrebarea „*Cum evaluați dumneavoastră cadrul socio-juridic în RM privind minorii*”

delincvenți?", o mare parte din cei intervievați susțin că, cadrul socio-juridic este competent, dar cu implicare practică pasivă.

Astfel, rezultatele obținute din opinia respondenților arată că serviciile prestate în cadrul ONG cuprind totalitatea activităților la care ar putea fi antrenate minorele în conflict cu legea, pentru a putea fi încadrate eficient în societate.

La baza procesului de intervenție psihosocială, în lucru cu delicventele minore trebuie să stea următoarele principii:

- principiul reabilitării timpurii (deoarece un delicvent „ocazional” se poate reeduca mai ușor decât un delincvent „habitual” sau „recidivist”),
- principiul individualizării măsurilor, metodelor și procedeelelor de reeducare în funcție de particularitățile de vârstă și de trăsăturile personalității fiecărui minor,
- principiul coordonării și continuității acțiunilor de reeducare, aceste măsuri de reeducare trebuie să fie continue și să existe o colaborare strânsă între cadrele ce se ocupa de reeducarea acestor minori [2].

Aceste principii trebuie să fie respectate de toți factorii răspunzători de reeducarea minorelor delicvente. De asemenea, integrarea și reintegrarea socială a celor care au săvârșit abateri sau încălcări ale normelor de conviețuire socială și ale legilor trebuie privită ca un proces care vizează următoarele aspecte, între care sunt legături de interdependență: reintegrarea „personală psiho - socială”, reintegrarea „economică”, reintegrarea „culturală”.

1. *Reintegrarea „personală psiho - socială”* vizează reechilibrarea Eului, a forțelor psihice ale delicventului, prin restructurarea personalității sale. Această reintegrare urmărește resocializarea minorilor și reprezintă un proces de durată. Aceasta are menirea să creeze cadrul optim pentru realizarea reeducării și reintegrării sociale, mobilizând toți factorii răspunzători de recuperarea socială a delicvenților minori.

Multe tinere provin din familii carentate, din punct de vedere educativ și moral, astfel încât trebuințele lor biologice, afective, intelectuale, educative și sociale nu au fost satisfăcute în mod corespunzător. Tocmai de aceea, procesul de intervenție psihosocială trebuie să se desfășoare într-un câmp motivațional-afectiv optim, în care persoanele cărora li s-au încredințat minorii delicvenți spre reeducare, să realizeze un echilibru între autoritate și responsabilitate. În acest fel, minorii simt că nu sunt „respinși”, că li se acordă încredere. V. Pavelcu spunea că „simpatia, afecțiunea, iubirea reprezintă forța centrifugă a personalității care se dăruiește și forța centripetă a partenerului care absoarbe, într-un contact sufletesc, hrana afectiva oferita de un altul, hrana care înseamnă acceptare, prețuire, cooperare, solidarizare, înseamnă substanța care alimentează sentimentul stabilității, și echilibrului, este puntea spre conștiința de noi.”[3].

2. *Reintegrarea „economică”* rezidă în crearea posibilităților de calificare profesională a acelor minori și tineri care au săvârșit delict și nu au reușit, datorită comportamentului lor antisocial, să-și termine școala și să se califice într-o meserie. Prin această măsură se va ajunge ca minorul, care înainte a fost delicvent, să-și câștige și să-și satisfacă trebuințele materiale și spirituale prin câștigul dobândit în mod cinstit, să se pună accentul pe încadrarea minorilor în munca.

1. *Reintegrarea „culturală”* înseamnă a-i da posibilitatea fostului delincvent să aibă acces la cultură, să-și exercite și să-și dezvolte inteligența și aptitudinile, să practice schimbări informațional-culturale cu ceilalți membri.

Concluziile care se impun în urma acestui articol sunt:

- Delicventa minoră provine, de cele mai dese ori, din familii dezorganizate, unde se

consumă alcool, unde lipsesc condiții decente de locuit și starea financiară este precară.

- Copilul aflat în conflict cu legea este unul neprotejat, finalitatea fiind regăsirea acestuia pe străzi.

- Mass media nu contribuie la prevenirea delincvenței juvenile.

În prezent venim cu următoarele *recomandări* practice:

1. Se necesită fundamentarea unor politici sociale privind profilaxia, reintegrarea, reducerea și controlul fenomenului minorelor aflate în conflict cu legea:

- ✓ *dezvoltarea prevenției* care se referă la influența care trebuie să aibă loc din partea statului, pentru a inhiba dezvoltarea potențialului criminogen al individului.

2. *Prevenirea comunității* face referire la acel complex de măsuri, care au drept scop schimbarea condițiilor oferite de instituțiile sociale, îndeosebi, cele care vin din partea segmentului familial, al prietenilor și cunoscuților, dar și al normelor sociale, care, prin acțiunea lor, pot influența comiterea de delikte în comunități.

3. *Prevenirea justiției* constă în toleranța față de comiterea unor infracțiuni, care au drept scop stabilirea unor politici legislative pentru prevenirea comiterii faptelor antisociale și inserția socială a minorilor aflați în conflict cu legea.

Eficacitatea acestor metode în lucrul cu minorele delincvente sporește numai în cazul, când se ține cont de specificul cazului evaluat. Ținând cont de caz în parte, pot fi abordate și alte tipuri de consiliere, ținând cont și de deontologia profesională a unui asistent social.

Bibliografie

1. Antoniu, G., Conceptul de prevenire a infracțiunilor, București, 1997.
2. Asistența socială în perioada de tranziție: probleme și modalități de soluționare, Raport, Chișinău, 2000.
3. Banciu, D., Control social și sancțiuni sociale, București, 1997.
4. Birgau, D., Prevenirea infracțiunilor săvârșite de minori, București, 1998.
5. Boudon, R., Tratat de sociologie, București, 1992.
6. Bulgaru, M., (coord.), Aspecte teoretice și practice ale asistenței sociale, Chișinău, 2003.
7. Bulgaru, M., (coord.), Metode și tehnici în asistența socială, Chișinău, 2002.